

www.unilib Број 1.

НИВ. БИБ. ОТЕКА

Поклон **В.Д. Бр. 4836**
ЈОЦЕ ВУЈИЋА из Сенте
УНИВЕРЗИТЕТ. БИБЛИОТЕКА
У БЕОГРАДУ

У БЕОГРАДУ 7. ЈАНУАРА 1868. Година 1.

Излази сваке недеље.

Л 610
4760

За све српске крајеве стаје на годину 60 гр. или 6 фор. на по год. 30. гр. или 3 фор. на три мес. 15 гр. или 1 фор. и 50 нов. Неплаћена писма од нередовних дописника не примају се.

Претплата се шаље напред уредништву и без новаца се лист никоме слати неће.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

Издаје и уређује свешт. и проф. Никола Поповић.

Во има Отца и Сына и сватагw Духа.

Овим речима ваља сваки Хришћанин да почиње свој посао, па ма и мање вредности био. Много више ми их морамо ставити у зачеље нашег листа због веома важног предмета, о коме ћемо у њему зборити. У име дакле Отца и Сина и св. Духа „Пастир“ отпочиње свој течај, — отпочиње тврдом вољом уредниковом но веома слабом потпором од читалачког света.

Да л' да се потужимо овде на мален одзив нашем позиву од свештеника и учитеља? Да л' да зажалимо на уреднике наших листова, што наш посао тако означеше, као да је он потребан само свештеницима а не и осталом свету? Но прече ће бити, да у приступу првог броја свога листа прозборимо о оном, што је главније и што управо саставља предмет нашег листа.

Ми рекосмо у нашем позиву, да је вера прва и најважнија чињеница у судбини народњег живота, но да је она нарочито скопчана са судбином нашег народа, да му је била верни пралилац кроз сва времена његова живота, дајући му

Библиотека
ЈОЦЕ ВУЈИЋА
у Сенти

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

2

све већег полета у срећним часовима к слави имена српског а тешећи га и уздижући му дух да неклоне у тешким приликама и невољама његовим.

Тако је. То нам сведоче усамљени у гудурама манастири, куда притицаше покорен и притиснут неверницима народ наш, просећи у Бога молитвама својим суда за неправде и насиља. То сведочи Буковик и Таково, где се беху скупили у почетку данашњег столећа врли предци наши, иштући у Господа благослова кад започињаше очајану борбу на живот и смрт с немилостивим угњетачима својим. То сведоче дивни храмови Божији у којима се приношаху и приносе топле благодарности Свевишњему, што је прославио светло оружје, којим српски синови заузимаху и заузимљу земље и градове, које беше Промисао њима наменуо и које им намењује.

Да, вера је у опште почетак и крај целе радње људске. Она је благотворна роса, која крепи клонули цвет. Она је покретач, која потискује погажена човека да потражи своја права. Она га зауставља, кад га нагло куд повуку страсти и буди га, кад клоне и малакше духом. Она га је прва извела на светлост и слободу казавши му: да је он чедо Божије и да као такав има пуно право на уживање оних дарова, које је Отац небески спремио деци својој.

Вера је узела под нарочити свој надзор и фамилијаран живот, као основу и снагу политичких друштава. Она је узвисила брачни живот у лицу савеза Исуса Христа са црквом, и овим освештала и одржала узајамну љубав, верност, целомудреност, једнодушност брачних другова. Она је забранила многоженство, наложиштво, а тим самим предохранила од свих хрђавих последица породичног раздора и неслоге.

Вера није пропустила из вида ни само васпитање људско, давши му нову снагу, нови правац: чистоћу, узвишеност. Она је освештала старост, пригрлила младост. Она је помогла и науци да реши значај природе и човека, умекшала

законодавства, препородила и роба и господара, победиоца и побеђеног. Шта би било од свега образовања и законодавства Рима, да су Вандали, Готи, Хуни у место да се обратe к Богу *мира* и *благости* отпочели да обожавају Бахуса, Марса, и к овим крвожедним боговима да придруже још лажне богове Олимпа и Капитола?

Колико је наша св. вера допринела, да се учини милосрдних дела кроз све векове и времена! Она је стварала люде, који су сабирали заосталу без мајке дечицу и искреном помоћи и саучешћем својим замењивали им материнску љубав. Упливом њеним подигнута су на горама и дубодинама, на којима вечно станују снегови, гостопримна заведења, којима је путник врло често био обвезан за спасење свог живота. Она је ради среће, ради напретка, ради слоге и једнога стада Христова покретала велике другове човештва, да остављају кућу и родбину, да се пуштају у пределе непролазне, дивљачке, и да разносе светлости истину њену. А све ово чинила је она, а чини и сада. Накратко: све што је лепо, красно, што је поштено и ваљано, и што нас тако далеко узвишава над старим светом, — све су то плодови наше св. вере и цркве. „Ја сам лоза, а ви сте грожђе рекао је Спаситељ својим последоватељима, и као што грожђе не може да роди и плод принесе без лозе, тако и ви без мене.“

Па према свему овом може ли ко бити ревнодушан, може ли бити немарљив, ладнокрван према предмету, с којим се рађа, којим живи и умире?

Браћо свештеници и учитељи! К вама смо се највише обраћали и пре, а к вама се обраћамо и сада. Ми отпочињемо овај посао и ако немамо још ни толико уписника да нам се сви трошкови око штампања листа подмире. Одите дакле да се учимо, да се дотерујемо, како се не би огрешили о свету и узвишену дужност, коју смо на се узели, — да се учимо и учимо друге. А кад свету докажемо, да је предмет, коме ми служимо, прво и највеће благо његово, онда ћемо

као служитељи првог добра народњег узвисити и саме себе и праведно ишчекивати лепшу награду и бољи одзив од оних, којима служимо.

Догматичне поуке.

Размишљање о триличном Богу.

Дом, у коме ми живимо, није могао сам од себе постати: он је начињен, сазидан. Овако је исто морао постати и сваки дом, па по томе и земља — наш општи дом, опште жилиште свију људи — начињена је, створена. Ову земљу створио је отац небески — Бог.

Кад је Бог створио земљу, то значи да је Он био пре постања њена. Било је негда таково време, кад земље још не беше, но не беше таквог времена, кад Бога није било. Бог је био свагда. Он нема почетка и зато га ми зовемо *безначалниј* т. ј. без почетка.

То, што нема почетка, неће имати ни краја. Следователно Бог је *безконачан*.

Оно, што нема почетка ни краја јесте вечно; по томе ми и велимо: Бог је *вечан*.

Кад је Бог био пре створења земље, па и онда кад ништа небеше, ни дома ни обиталишта, то значи да он у томе није имао потребе. Нама је нужна кућа због тога, да се сакријемо од зверова, да се сачувамо од хладноће, од зла времена; од свега овог боји се наше тело. Но Бог нема потребе у дому, обиталишту, — па по томе он и нема тела. Он је *вестелесан*. А бестелесног ми називамо духом; дакле Бог је *Дух*.

Кад у Бога нема тела, то значи да он не може бити на једноме месту. Он се находи свуда, свуда суштаствује. Он је дакле *вездѣсујућий*, то значи да је и ту поред нас, да он нас види, гледа шта ми радимо, чује шта ми говоримо, зна

и то, шта ми мислимо. Но поред свег тога што се Бог нахо-ди свуда, што га има и поред нас, ми га опет не видимо, а то зато, што ми видимо само оно, што је телесно, а Бог је *вестелесан*. Оно што ми не видимо, ми зовемо *неви-дливо*. Дакле ми знамо, да је Бог, који је створио земљу, *Дух вечный, вездѣсуцій и невидимый*.

Бога ми невидимо. Но не гледајући на то ми га можемо знати по његовим делима. Земља је дело, које је изашло из руку божиих. Шта ми знамо о Богу, кад разгледамо зе-мљу као творење Божије?

Ми не би могли да створимо земљу, неби могли да ство-римо ни сунце, које овако светли, па ни живу птицу. А Бог је све ово створио; па по томе — Бог може да учини оно, што човек није кадар. Он све може да учини: по томе је Он *свемогућан*.

Све што ми видимо на земљи удешено је у вишем ступњу разумно, паметно. Ми не би умели да уредимо то тако мудро. Значи: код нас је далеко мање памети него у Бога, и напротив у Бога куд и камо је више ума него у свих људи. Па кад је Бог саздао све то у вишем ступњу мудро зато га ми називамо *премудрим*.

Почем је Бог премудар, то неможе бити, да би што год било, што Он неби знао. Он све зна. Зна, шта је било у прошлости, а зна шта ће бити у напредак. Он је *всесв-дуцій*, т. ј. све зна.

На земљи ми находимо све, што је нужно и што је пријатно за нас. Земљу је створио Бог. Дакле Бог је њу створио тако, да би људи на њој нашли све оно, што је нужно и пријатно за њих. Онога, који нам даје све што је ну-жно и пријатно, ми називамо *добрим*. Но Бог даје нам до-бра више неко ико; дакле он је бољи од свију, добар у вишем ступњу. Добро ми називамо *благом*; дакле Бог је благ у највећем ступњу, *всеблагъ*.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Почем је Бог *преблаг*, то значи да он воли само једно добро, а зло да не воли. Кад он не воли оно што је зло, то он не може да учини никакво зло. Онога, који свагда ради добро, а зло и хрђаво неради никада, ми обично зовемо *свe-тим*. Но Бог је добар у највећем ступњу, због тога ми њега зовемо *пресветим*.

И тако, Бог је *Дух вечан, свудаприсутствујући, невидим, свемогући, премудар, свевидећи, преблаг и пресвет*.

Ево све што ми можемо да знамо о Богу по његовим делима. Но по делима ми не би познали Бога онако, како нам је нужно да га знамо, кад не би он сам себе показао људма, јавио се, послао своје божаствено *откровење*. Дакле познајући Бога из његових створења, ми га можемо познавати још из божаственог откровења.

У том откровењу свом Бог је нама казао да је он *један*, али у три лица, но да ова три лица нису три Бога већ један Бог, због чега се он и назива *трилични Бог* или *Пресвета Троица*.

Како је то тако, да је један Бог но у три лица, ми то схватити не можемо; но ми верујемо да је то доиста тако, зато што је тако сам Бог о себи казао; ми верујемо Богу, па зато и говоримо да верујемо у триличног Бога или у пресвету тројицу. Схватити ово подпуно није нам — као што рекосмо — могућно; но да би га колико толико појмили, да узмемо овај један пример: Сунце непрестано светли и греје; од њега се непрестано рађа светлост и непрестано излази топлота. Сунце се на небу појави и одмах настане топлота и светлост. Сакрије се сунце, одма настаје тамније и хладније. Дакле сунце је једно, но оно непрестано рађа светлоћу и производи топлоту, које се нигда не може да одвоји од сунца. Тако и од једног Бога отца *рађа* се снi Божији *излази* Дух свети, које такође од Бога Отца оделити није могућно. Таквим начином излази трилични Бог, или једини Бог у три лица — Пресвета Троица.

Овај дакле трилични Бог, у кога ми верујемо тако, као што нам је Он сам о себи казао — *Дух вечан, свуда-присутствујући, свесидећи, свемогући, премудар, преблаг и пресвет* — створио је све, што је на земљи и околу земље, створио је цео свет, *вселенну*.

Н о в а Г о д и н а .

Према старозаветној цркви, која је имала два дана у години, од којих се почињала година грађанска и црквена, и наша св. црква има у години два дана од којих се почиње година црквена и грађанска. Црквенска — од 1. Септ. а грађанска од 1. Јануара.

Црквенска година започиње се индиктом од 1. Септембра. Пролеће и јесен свагда су били значајни код свију народа. У јесен се започињала година од прастарих времена. Основ, по коме се то чинило, била је и сама природа а и важни неки догађаји и старе и нове цркве. Природни је основ у томе, што се свршетком лета обично свршују сви радови пољски. Кад се сврши и прикупи летина, а тиме је постигнута целъ природе: онда настаје нови течај године, јављају се нова предузећа, нове наде на будућу плодородност земље. Па према овом и 1. Септембра, као први дан јесењи, био је почетак нове године код Јудеја — народа Божијег, који је у том месецу најважније светковине светковао и од њега седмог овог месеца, године своје бројао. За хришћанску пак цркву значајно је јесење време и месец Септембар зато, што је у први дан овог месеца — кад Јудеји светковашу нову годину — дошао И. Христос из Назарета у храм јерусалимски и ту пред целим светом јавио, да је он онај, на коме се испуњују пророштва. Па за спомен овог његовог доласка свети оци у IV. веку одредеше, да и остане црквенска година од 1. Септембра, а не од 1. Јануара.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

У 540. години Император Јустинијан заповеди да се по целом царству рачунају године не од основања Рима већ од створења света и да се нова година почиње од 1. Септембра. Од тога времена па до половине 15. века, почињаше се по целој Јевропи година од 1. Септембра. Примивши хришћанску веру од грчке цркве, ми заједно с њом примисмо и овај почетак године, који се и досада находи у црквенским књигама и писменим споменицима наше старе књижевности.

А ова нова година грађанска доводи свој постанак од Јулија Цезара, које се држе сви хришћански народи у грађанском смотрењу, само што се разликују од Хришћана источне цркве западњаци у 12 дана по новом календару папе Григорија VIII.

Нова година назива се у цркви *Обрџаніе Христово*. Обрезање је код Јудеја најважније дело верозаконо, као што је код нас крштење: оно служи за знак завета њиховог с Богом. (Быт. гл. 17). Апостол Павле, пишући Римљанима, и називајући (у гл. 4.) *обрезање печатом завета*, употребљава тај израз као обште познат код Јудеја. То се даје видети и из јерусалимског Талмуда (листа 13.) гди је написано: „да је благословен сваки онај, који освешта љубимца свога још од утробе мајке своје и постави знак — печат својег закона.“

Знамо и по сведоџби Херодота, да је обичај обрезања био један од обштих обичаја код многих народа, како Јегипћана тако и њихових суседа. Но Херодот сведочи и то, да су становници Сирије и Палестине, а по овоме и Јудеји, позајмили тај обичај од Јегипћана. Ово се види из ових његових речи: „у Јегипћана беше обичај од ваикадашњих времена бележити овим или оним знаком на телу своме какву белегу, да тиме покажу којој вери припадају. Један од општих обичаја беше обрезање.“ По овом неки мисле да

Аврам, имајући додир с Египћанима могао је лако видети тај обичај, и пошто се уверио, да је он и онако од користи за становнике Југа, примио га је и пренео на себи и на својој породици у Палестину.

Но ми би се с овим мњењем могли сагласити тек онда, кад не би имали књигу *Бытја* главу 17-ту, која нам изреком каже, да је обрезање установљено као нарочити знак завета Бога са Аврамом, а доцније од њега ваљда су примили и други народи Југо-истока, нарочито Турци.

Почем је обрезање служило као видни знак тога, да младенац тај ступа у завет с Богом и обећава се, да ће одсецати, обрезавати од душе своје све оно што је зло и хрђаво: то је најглавније у том обреду било — очишћење душе од лажи, неправде, греха. Спољашње обрезање није могло да опере душу од греха ни да спасе човека: оно, му је само напомињало да је он дужан бринути се о чистоћи своје душе и старати се о своме спасењу. Но Јудеји по својој навици на све спољашње мишљаху, да их *само обрезање* спасава, и сматрајући себе достојнима царства божија само зато што су обрезани, они придаду томе обреду тајанствени (мистички) смисао и напишу безбројно мноштво правила и церемонијала за овај обред. Тако на пр. време обрезања одреде они неизоставно у осми дан по рођењу; и ово се испуњавало тако строго, да се није одлагало ни онда, ако би се *осми* дан догодио у суботу (Јоан. 8. 22). По овоме учитељи јудејски говоре: „обрезање изгони Суботу.“ Од овог реда могло се одустати само ако је дете било болесно, или ако се случило да некој жени умре првенац од самог тог посла, па јој затим умре и друго дете од тога истога — па било да га је родила од првог или од другог мужа, — то *треће* могло се необрезавати у осми дан, но чекати докле поодрасте и ојача у снази.*) Уосталом строго се па-

*) Они, којима се случавало подржати на себи ову операцију у зрелом узрасту, говоре: да се највеће муке од тога осећају на трећи дан; чим

зило, да ни једна душа неotide на онај свет без обрезања. — За онога, који би из нехатости пропустио извршити тај обред над собом, још при самом установљењу овог обреда, предписује се казна: „да потребитса душа сја отъ Израила“ т. ј. да се сасвим удали од друштва израилског. А само се по себи зна, да онај, кога су изгнали из друштва, морао се лишавати свију оних права, која су уживали Израјлијани. Шта више, у старија времена казна *изгнања* сматрала се равна смрти. Ако није овај обред извршен у своје време, то се најпре за ту немарност казнио отац. Пример тога имамо у књизи *Исхода* (гл. 4-тој) гди се говори, да је Анђео Јеховин хтео да убије и самог Мојсија за то, што је његов син остао необрезан, и само га је спасло то, што је одмах извршио тај обред над својим сином. Равини из овог саставише овако правило: „ако га необреже отац, нека то изврши полиција; ако и ова пропусти, нека се кад порасте обреже сам; јер што више одлаже, то ће строжије бити кажњен, кад се дозна.“

После овог лако се даје разумети зашто су Јосиф и Марија извршили тај обред над младенцем Исусом. Они су знали, да је ради среће прека потреба човеку да буде близу до Бога, а далеко од неправде и лажи, да обрезање спасава човека ако се он сам непобрине за своје спасење; по овоме нису ни сматрали обрезање као *средство* за спасење, већ као *спољни знак* унутрашњег обрезања свега оног, што је зло и неваљало. Но да би с једне стране испунили закон, под којим су живели, а с друге стране извели још од самог детињства Исуса на онај пут по коме му је намењено било ићи, т. ј. на пут послушности и ношења свију тегоба јудских, одведу га у осми дан и изврше над њим тај обичај, давши му при овоме име Исус, које је већ било наденуто још пре од самог Анђела; *пре* наденуто

се подудара прича књиге *Бытја*, кад говори о лукавом поступку браће Дјанине са етановницима Сихемским.

зато, што је код Јудеја био обичај, као што је и сада, да родитељи а не кумови дају деци имена. Анђео је овде говорио од стране Бога као Родитеља. За ово Исусово *снисхођење*, за ово његово *трпљење и понижавање* и светкује наша црква тај дан, певајући између осталог овако:

„Всѣхъ Господь обрѣзаніе терпитъ ѿ челоѣческаа прегрѣшеніа, акшъ благъ, обрѣдетъ: даетъ спасеніе днесъ мѣрѣ.“ И на другом месту: „Слава ксеблагомъ твоємъ советъ, слава смотрѣнію твоємъ, слава снисхожденію твоємъ, едине челоѣкѣколюбче.“ (Тропар и кон.)

Лован Крститељ — Предтеча Христов.

Лован, син Захаріин и Јелисаветин, још у детињству оставши без родитеља својих, провођаше усамљен, строг живот у пустињи. Он ношаше одело од камилске длаке и опасиваше се каишом, а храна му беше спужеви и мед дивљи. Дакле по спољашњем изгледу и по начину живљења свог он беше налик на пророка Илију. На њега беше налик и по правцу своје душе. Строг према самом себи, Лован беше строг и према другима. И ево кад све силе душе његове очврстеше, кад он потпуно сазна то дело, на које је био позван, доби заповест од Бога да спрема људе за дочек Месије. И почем је Месија имао да утврди на земљи царство Божије, то Ловану назначено беше да проповеда *приближење тога царства Божија*. Но како су за то царство Месије могли да поднеу само они људи, који би веровали у њега и признали га, а припознати га могао је само онај, који би признао своје грехове и своју ништавност пред Богом, па би се за своје грехове кајао: то је Ловану било заповеђено, да проповеда *покајање*. Са оваквом дакле проповеди о покајању и приближењу царства Божија и јавља се Лован у тој страни Јудеје, где се понајвише стицаше

народа - јавља се на обали Јордана у пустињи Јудејској. И свуда ма где да се он јавио, чујаше се његова проповед, „покајте се, царство небеско већ је близу.“

Одавно се код Јудеја не чујаше глас пророка. Строга беседа Јованова поражавала их је сад јако и они отпочеше са свих страна долазити к њему и учити се код њега. Он изобличаваше њихове грехове, убеђиваше их, да се покају, саветоваше их да очисте своје душе, па тиме да постану способни да дочекају Месију.

Говорећи свима у опште да се покају, он даваше још и посебна настављења, гледајући шта је коме од потребе. Тако на прилику доходише к њему Фарисеји. Ови људи мишљаху, да је ради уласка у царство Месије нужно само то, да човек води порекло своје од Аврама и испуњава закон Мојсијев с отачаским предањима. Испуњавајући формално све ове законе, они — наравно — дођу до закључења, да се човек сам собом може да оправда пред Богом, може сам себе да спасе и да управо они, који врше закон и пројаштва, морају се јамачно спасти, јер су по том тек *праведници*; и ово им сметаше да приме Спаситеља: ово их је и погубило. Јован јако устајаше против тога лажног схватања закона, против тог убиственог заблуђења. „Породе змијин — говораше он Фарисејима — ко ће вас опаметити да утечете од блиског гњева? (т. е. немислите, да ће те избећи гњев божији спољашним испуњењем закона); ако се ви кајете, то принесите плоде достојне покајања, (радите тако, да би се по вашим делима могло да види, како се ви кајете) и немаштајте о себи говорећи: ми имамо отца Аврама, ја вам кажем, да Бог може и од овог камења дати децу Авму. Ево већ и сикире где стоји уз корен дрвета; *всяко древо не стварајуће плода посквтається и вз огнь вметається.* Из ових речи Фарисеји јасно схваташе да их неће спасти једно само происхођење од Аврама без добрих дела, као што неће спасти дрво да га непресеку то само, што оно расте,

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ако не доноси рода. Већина од њих, чујући такав суд, срце се и постапу противници Јованови; но други опет приме реч његову к срцу и запитају: „на шта нам остаје радити?“ Они мишљаху да ће ући у царство Месијино ако само буду вршили оно што је *написано* у закону; но при том губљаху из вида, да свако дело пре него што се изврши у *спољашности*, свршава се најпре у унутрашњости, — у души човечијој, постаје најпре његова *мисао*, *чуство*, *жеља*. А узрок томе, што су ово пропуштали из вида, било је то, што је спољашња страна била *сагласна* с законом, а унутрашња — често безаконна, па се догађало, да се закон вршио не зато, што је душа човечија захтевала то, већ зато, што је тако *заповеђено* у закону, што је тако наређено. Па зато им Јован на питање „шта нам остаје радити?“ и одговора, да од свег срца испуњавају закон, да све што раде, раде не по наредби, но из љубави према добру „у кога су две аљине, нека даје једну оном, који нема, у кога има хране, нека раздели са оним што нема.“

Долажаху к њему и они, који скупљаху данак — цариници, и питаху: „шта нам велиш да радимо?“ Цариници узимаху од Римљана под аренду цео народ јудејски што се данка тиче, па скупљајући данак, често узимаху више него што би требало и овим исцедише народ до тога, да су их сви Јудеји презирали као људе користољубиве, безбожне, недостојне да могу бити примљени у царство Месијино. Јован им говораше: „не узимајте више него што треба. Све што је отето, то је проклето.“

Долажаху к њему и војници и питаху: „А нама шта ћеш рећи да радимо.“? Јован их световаше да оставе оно, што им неваља у њиховом животу. Војници су дужни били да бране народ, и да гоне оне, који би насртали и вређали права народња. Зато су они добијали и плату од народа. Но често се догађало, да они, незадовољавајући се својом платом, отимаху туђа добра, вређаху сиротињу и безаштитне

људе, и мислећи на свој интерес, опадаху друге. Јован им говораше: „невређајте никога; не опадајте и будите задовољни својом платом.“

Већина с уважењем примаше речи пророкове и исповедаше пред њим своје грехове, кајући се за рђаве своје поступке. Такви људи постајаху способни да приме Спаситеља, и они су могли надати се, да ће душа њихова бити очишћена, да ће моћи да добију опроштење грехова. У *име овог будућег очишћења од грехова* Јован кршћаше у Јордану све оне, који су се кајали. Његово крштење не очишћаваше људе од грехова; оно је само било знак потоњег очишћења. Но многи мишљаху да они умивши своје тело у Јордану постају већ чисти и по души; крштењу Јовановом приписиваху већег значаја, него што би требало, па и самог Јована сматраху за већег, него што он беше у самој ствари. Неки мишљаху: да ли није он Христос? Но Јован не примаше никад такве почести, која му не доликоваше; и на сва она мњења о њему и његовом крштењу одговараше: „ја вас крстим водом ради покајања; но иде за мном јачи од мене, коме ја нисам достојан скинути обуће с ногу: Он ће вас крстити Духом светим и огњем,“ т. ј. он ће очистити и саму душу вашу, као што и огањ чисти не само спољашност злата но и унутрашњост његову.

И много још лепих поука говораше он народу и непрекидно чујаше се глас његов у пустињи: „спремите пут Господу, исправите стазе његове.“ Нашло се много и таквих, који не само примаху крштење од Јована но и непрестано идоше за њим и постадоше његови ученици.

Мисли о Свештенству.

Свештеник, свештенослужитељ, мало је ријечи, које се по красоти смисла могу сравнити с тим ријечима, којим ја хоћу

да отпочнем іедап низ чланака у „Пастиру.“ Свештено — служитељ, служитељ божји — како іе дивно како іе пуно то назвање, и како іе тешка садржина његова! Служити Богу, но то іе *последња* целъ свештено-служитеља; Служитељ божји *претпоставља* Свештено-служитеља: последње не бива, док не буде прво, т. і. одіедном божјиим служитељем немогућно іе, док се не буде најпре свештено-служитељем. Ваља најпре свештено служити, ваља послужити оном, што іе свето, оном што іе узвишено и пред небом и пред земљом, оном, што свачија савест признаіе као свето, као добро, као благо — па тек онда долази *чин* служитеља божјиег.

Обим поіма о *светом*, о *светињи*, у разна времена био іе различан, као што іе различна била и његова садржина. Предикат „свети“ „светиња“ дават іе различним стварима, мотрећи на ступње људског развића, мотрећи на услове људског живота, на околности, и при том ниіе баш нужно било да су освећене ствари по свом карактеру биле близу іедна к другој, по сорти, облику или ма по чему било. Зна се, да су у стара-прастара времена обожавали, т. і. признавали као светињу неку домаћу животињу, на приміер мачку, ал’ у то исто време обожавано іе и *знање*: оно іе било таква светиња, да су многи убијани на міесту, што су се усуђивали, као недостојни, као гріешници, као нечисти тицати се знања. За знање били су достојни само *жреци*, људи кои су се одрекли од сваких других пословања осим служења светињи. У средња времена и управо не даље, но приіе четири виіека читање *Бивлііе* било іе под привилегијом; оно іе било по све забрањено нижој класи, т. і. *већини народа*. Библија се сматрала као зборник виших знања, тако светих, као да іе самом Божијом руком написана; па наравно, са божанственим стварима ниіе се могло дозволити да свак има посла, зато су нужне биле само *чисте руке* виших класа народних — духовенства и племства, почем, како пише Диодор о Египту (Weber, Allgemeine Weltgeschichte) сви кои су се одали на служење Богова, морају

бити чисти. Египатски ієроглифи рачунати су тако исто да су светиња, која се сматрала као сопственост жречева. К знањима, која су спадала у круг „светиње“ принадлежало је између осталих и инжињерство, астрологија, питање ієроглифа, право и др. Знање *Веда* такође је било под привилегијом жречева-брамана. У опште све тако зване „свештене књиге“ находиле су се под искључивим правом само извесне класе једног народа, а вас народ није се смио с њима занимати.

Па према томе и лица која су се бавила са светим стварима вазда и свуда су била одликована од осталих људи. Због бављења са светим стварима често је светост и на њих до неке мере преношена и у своим друштвима они су заузимали место пола — светих људи. Њима су се одавале највеће почасти за живота, а после смрти уводили су их по кад што и у ред богова.

Наравно, круг ствари, које су припознавате светим нијесу могле довијека остати једне — те — једне.

(Наставиће се)

Некролог.

25. пр. мес. преселио се у вечност друг и брат свештенства Савва Поповић парох из Медвеђе у окр. Јагодинском. Он је био један од наших старих свештеника, — човек одличан међу браћом и поштован од свакога. Путници нам веле, да није било у његовој парохии ни мушког ни женског, које не би сматрало за срећу да пољуби тог примерног старине руку и потражи себи благослова. Све је синове своје школовао, од којих је један сада професор у нашој Богословији.

31. пр. мес. умро је после подужег боловања прота Крагујевачки Михаило Петровић. У 1860-тој години произведен је прво за проту Јагодинског а за тим на свршетку 1862. године премештен у Крагујевац. Пре тога био је у Тополи 17 година парох и намесник.